

5. *Hayry, M.* 'A rational cure for prereproductive stress syndrome' // Journal of Medical Ethics. – 2004. – № 30(4). – P. 377-338.
6. *Overall, C.* Why Have Children? The Ethical Debate, Cambridge, Mass.: MIT Press, 2012.
7. *Srivastava, P.* 'Conceiving a Child is a Sin' 2006. <http://dontconceive.blogspot.ca/>
8. The Layman Librarian. What Is: Antinatalism: A beginner's primer from someone expert enough in Antinatalism to give a damn 2012. – 4 p.
9. *Weinberg, R.* 'Is Having Children Always Wrong?' / South African Journal of Philosophy. – 2012. – № 31(1). – P.26-37.
10. *Бенатар, Д.* Лучше никогда не быть: О вреде появления на свет / Better Never to have Been: The Harm of Coming into Existence, 2018. – 205 с.
11. *Лиготти, Т.* Заговор против человеческой расы: Замысел ужаса / The Conspiracy Against the Human Race: A Contrivance of Horror, 2018 – 132 с.
12. *Цанффе, П.* Последний Мессия / Манифест. Современность глазами радикальных утопистов: искусство, политика, девиация: [сборник]. – Москва: Опустошитель, 2014. – С. 242-253.

УДК 21/25

Бібік О.М.

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ВІРИ БАГАЇ В ЯПОНІЇ: ДО ПОСТАНОВКИ ПИТАННЯ

Віру багаї визначають одним із найбільш розповсюджених нових релігійних рухів. По мірі становлення місцевих громад віри багаї проходить адаптація цієї релігії до умов конкретних соціумів. Процес прийняття та розповсюдження віри багаї в Японії проходить в контексті суспільно-культурних та політичних трансформацій, які відбулись в Японії після закінчення революції Мейдзі (1868 р.). Стаття присвячена дослідженню особливостей становлення та розвитку японської громади віра багаї.

Ключові слова: віра багаї, нові релігійні рухи, японська релігійність, сучасна релігійність.

Бибик А.Н. История становления веры бахаи в Японии: к постановке вопроса.

Веру бахаи определяют как одно из самых распространенных новых религиозных движений. По мере становления местных общин веры бахаи проходит адаптация этой религии к условиям конкретных социумов. Процесс принятия и распространения веры бахаи в Японии проходит в контексте общественно-культурных и политических трансформаций, которые произошли в стране после окончания революции Мэйдзи (1868 г.). Статья посвящена исследованию особенностей становления и развития японской общины вера бахаи.

Ключевые слова: вера бахаи, новые религиозные движения, японская религиозность, современная религиозность.

***Bibik O. To the question of history the Bahai Faith in Japan.** The Baha'i Faith is defined as one of the most widespread new religious movements. Along with the development of the local communities of the Baha'i Faith, this religion is adapting to the conditions of specific societies. The process of adopting and spreading the Baha'i Faith in Japan takes place in the context of the socio-cultural and political transformations that took place in Japan after the end of the Meiji Revolution (1868). The article is devoted to the study of the peculiarities of the formation and development of the Japanese community of Baha'i Faith.*

Keywords: Bahai Faith, new religious movements, Japanese religiosity, modern religiosity.

Вступ. Віра багаї – одна з новітніх релігій сьогодення, що постійно розвиває свої територіальні та соціальні межі, зародилася в Ірані у середині XIX ст. Зростаючий вплив віри багаї на сучасне суспільство в цілому, активна позиція послідовників даної релігії та стрімкий розвиток обумовлюють актуальність її дослідження. Як одна з найбільш розповсюджених на даний момент релігій, віра багаї проходить процес адаптації до особливостей як західних, так і східних соціумів. Дослідження місцевих особливостей та умов історичного розповсюдження даної релігії в світі допоможе глибше зрозуміти як саму віру багаї, так і особливості прийняття нових релігійних рухів в контексті різних суспільств. Тому вивчення як історії віри багаї в цілому, так і історії окремих її громад видається нам актуальною.

Об'єкт статті – історія розповсюдження віри багаї в світі. Предметом дослідження є особливості становлення віри багаї в Японії. Мета роботи – розкрити особливості розповсюдження віри багаї в Японії. Відповідно до поставленої мети, виділялись і завдання роботи: 1. Простежити історію розповсюдження віри багаї в Японії; 2. Розкрити особливості пристосування нового релігійного руху до умов японського соціуму; 3. Висвітлити сучасний стан віри багаї в Японії.

У рамках сучасного українського релігієзнавства дослідження проблем, пов'язаних з історією, вченням та діяльністю багаї знаходиться на етапі становлення. Перші українські дослідження віри багаї належать О. Кісельову, Я. Черноіван, А. Кримському та висвітлюють загальні проблеми історії, віровчення та соціальної структури віри багаї. Проблеми історії становлення віри багаї в Японії висвітлені в роботах А. Александер та Барбари Р. Сімс. Сучасний стан та особливості пристосування віри багаї під контекст японської релігійності на даний момент залишають за рамками актуальних досліджень.

Методологія. Основним для дослідженні особливостей становлення громади віри багаї в Японії було обрано історичний метод. Для розкриття умов прийняття нової релігії японським соціумом, причин та наслідків розповсюдження нової релігії в Японії були використані методи аналізу, синтезу, систематизації та уніфікації. Специфіка перекладу віровчення віри багаї на японську мову було досліджена за допомогою герменевтичного методу. Питання контексту прийняття нової релігії та сучасного стану віри багаї в Японії було розкрито за допомогою методу дискурс-аналізу.

Результати. Представлена стаття є першим комплексним дослідженням особливостей становлення віри багаї в Японії. В результаті дослідження:

- Простежено особливості становлення віри багаї в Японії;
- Розкрито сучасний стан цієї релігії в контексті японської релігійності;

- Висвітлені особливості адаптації даної релігії під контекст японського соціуму та культури.

Дискусія. Починаючи розгляд історії тієї чи іншої релігійної громади, у першу чергу, необхідно звернути увагу на соціально-політичне та культурне середовище, у якому ця громада розвивалася. Кінець XIX – початок XX ст. для Японії був періодом суспільних та культурних трансформацій. Розпочатий революцією Мейдзі (1868–1889 рр.) процес виходу країни на загальнополітичну арену привів до участі Японії у декількох великих війнах, і завершився поразкою країни у Другій світовій війні. Труднощі повсякденного життя та кардинальні зміни у структурі соціального та економічного строю держави спонукали населення шукати обґрунтування цим процесам у релігії. В цей період Японія стає відкритою європейським впливам, що відкриває шлях до цієї країни не тільки економічним, технічним та науковим досягненням західної культури, а й традиційним та новітнім релігіям й релігійним рухам. Тому можна сказати, що сама соціально-політична та культурна ситуація Японії цього часу дала можливість та стала однією з передумов виникнення громади багаї в цій країні.

Другою причиною виникнення багаї в Японії є зусилля з боку самих багаї, направлені на поширення своєї релігії. Постулати віри багаї – намагання створити Новий світовий порядок та досягнути єдності людства, обумовлюють значущість поширення ідей цієї релігії для її послідовників. Інтерес багаї саме до Японії з'являється на початку XX ст. Про появу цього інтересу свідчать окремі листи та Скрижалі Абдул-Бага. Так, у листі 1908 р. Абдул-Бага писав американському багаї Говарду МакНутту: «Подорож віруючих у Бога на Схід дуже важлива і стане причиною чудового зв'язку між двома релігіями... Можливо, якщо буде на те воля Бога, в Японії ви зможете закласти фундамент Царства [Божого]» [3, 5]. У «Скрижалі Божественного Приречення», яка була написана Абдул-Бага до громад багаї США і Канади, Японія згадується шість разів, японська мова – один раз. У цій Скрижалі Абдул-Бага знову акцентує увагу на значущості подорожі багаї в країни сходу: «Добро було б відправити групу наставників, чоловіків та жінок, у подорож Китаєм та Японією – щоб зміцнити там узи любові, щоб самою цією подорожжю затвердити єдність світу людей, покликати людей до Царства Божого, поширити в тих віддалених землях Божественне Вчення» [1]. Згодом бажання Абдул-Бага здійсниться і саме така подорож стане початком розвитку віри багаї в Японії.

Розглядаючи причини та передумови появи в Японії віри багаї, треба припустити можливість того, що причиною виникнення у Абдул-Бага інтересу до Японії стали самі японці. Про це свідчить діяльність Каничі Ямамото (1879–1961 рр.) – першого представника японської нації, який прийняв віру багаї. Пан Ямамото був родом з префектури Ямагучі, але іммігрував на Гаваї, де жив та працював у сім'ї віруючих. Ідеї багаї він сприйняв у 1902 р., від міс Елізабет Мазер, яка була частиною цієї сім'ї. У листі від 8 вересня 1902 р. міс Мазер пише: «Коли я стала віруючою, я відчула, що коли-небудь зможу розповісти це (містеру Ямамото). Я молилася, щоб його серце було готовим до прийняття правди. Незважаючи на те, що передати йому Послання було важко, оскільки його англійська не була ідеальною, Бог допоміг мені та він чудово зрозумів і зрадів в Знанні Істини» [5, 20].

У 1902 р. Каничі Ямамото пише лист до Абдул-Бага, і тим самим стає першим японцем, що звернулися офіційних представників керівництва Віра Багаї. Послухавши

поради Елізабет Мазер і через невпевненість у своїй англійській, пан Ямамото пише лист японською мовою. У цьому ж році Абдул-Бага у відповідь посилає йому Скрижалю, написану англійською мовою. Після цього Каничі Ямамото ще не раз писав до Абдул-Бага. Скрижалі, що були послані йому у відповідь, датовані 1903, 1904 і 1906 р. Аналізуючи тематику цих Скрижалей, можна помітити, що, якщо перші з них написані у дусі настанов у питаннях віри, то в наступних більший акцент робиться на проповідницькій діяльності, до якої Абдул-Бага закликає свого учня: «О ти, єдиний з Японії та унікальний на Далекому Сході! Ця країна досі була позбавлена божественного дихання, так прославимо ж Його зараз! <...> Зараз настав час, коли ти повинен повністю відмовитися від комфорту, легкості, радості, і життя цього мінливого світу та стати провідником для людей Японії, щоб освітити їхні обличчя, наповнити пахощами їх ніздрі, і, за допомогою небесних сил, стати переможцем в серцях людей цього регіону» [5, 23-24]. Незважаючи на те, що даний заклик залишився нереалізованим, Каничі Ямамото до кінця свого життя підтримував зв'язок з Абдул-Бага. Підкреслимо, що згадування Японії у Скрижалях Абдул-Бага з'являються вже після його листування з Каничі Ямамото.

Існують й інші випадки прийняття японцями-іммігрантами даної релігії. У всіх цих випадках японці удостоювалися особливої уваги з боку багаї та отримували Скрижалі від Абдул-Бага. З одного боку, ці події важливі для історії багаї в цілому, оскільки знаменують початок діалогу як керівництва багаї, так і більш широкого числа послідовників віри з японською культурою та нацією. З іншого боку, японці, що більшу частину життя знаходилися за межами своєї країни, не могли справити істотного впливу не тільки на становлення віри багаї в Японії, але й на знайомство японського народу з цією релігією.

Доказом цієї тези може бути історія іншого японця, який прийняв віру багаї – пана Саїчіро Фудзита (1886–1976 рр.), котрий також дізнався про цю релігію, перебуваючи за межами своєї країни. Виходець з префектури Ямагучі, він у підлітковому віці іммігрував до США. У 1905 р., навчаючись у школі в Окленді (штат Каліфорнія) він зустрів міс Кетрін Франкленд, яка й навчила його основним принципам віри. У 1906 р. Саїчіро Фудзита отримує свою першу Скрижалю від Абдул-Бага. Як у цій, так і в наступних скрижалях (1907, 1911 і 1913 р.) Абдул-Бага не тільки наставляє його в питаннях віри та каже про важливість вивчення основних принципів релігії, але й звертає увагу на необхідність поширення впливу багаї на територію Японії. Так, в Скрижалі від 29 травня 1906 р. Абдул-Бага пише: «Японія досягла дивного прогресу в матеріальній цивілізації, але вона стане досконалою тільки тоді, коли досягне і духовного розвитку та Сила Царства проявиться в ній» [2, 564]. У 1919 р. Саїчіро Фудзита закінчив навчання, після чого відправився до Хайфи, де служив до кінця життя. Його перебування в Японії з 1938 р. до 1955 р. не зробило істотного впливу на розвиток у державі віри багаї.

Початком становлення віри багаї на території Японії можна вважати 1909 р., коли два американських багаї – містер Чарльз М. Ремей і містер Говард С. Струвен, здійснюючи кругосвітню подорож, зупинилися в Японії. Мандрівники досягли Токіо у грудні 1909 р., та залишалися в місті впродовж шести днів. Метою свого візиту вони бачили ознайомлення японців з ідеями та історією багаї. Так 27 грудня 1909 р. відбулася перша в Японії публічна лекція, присвячена вірі багаї: «Перське одкровення Багауллі»

[6, 24]. Проведення цього заходу стало можливим завдяки допомозі професора Баракатулла – індійця, який жив в Японії та був знайомий з Абдул-Бага. Оголошення про проведення лекції було надруковано японською й англійською мовами, і поширене серед жителів Токіо. Захід відвідало всього 75 осіб, серед яких були японці, індійці, англійці й американці. Окрім лекції, мандрівники провели ряд зустрічей та інтерв'ю, що відбулися з ініціативи зацікавлених слухачів. Серед таких слухачів відзначимо містера і місіс Додж – американських вчителів, які приїхали до Японії з Гонолулу, мадам Гордон – англійську дослідницю японського буддизму і пані Уме Тсуда – засновницю англійської школи для дівчаток в Японії. Підводячи підсумки своєму візиту, містер Ремей пише Духовним Зборам Чикаго: «Духовне поле Японії готове до прийняття працівників. Японцям потрібна релігія, і, на відміну від більшості людей, вони розуміють цю необхідність і шукають її. В Японії немає антагонізму – абсолютно немає. Навіть буддійські священники з радістю вітають іншого Посланника Миру» [3, 7].

Після від'їзду містера Струвена та містера Ремей багаї з усього світу починають відвідувати Японію. Так, у 1911 р. мадам Аурелія Батлен наносить візит до Японії, під час якого активно поширює віру багаї за допомогою бесід і особистих зустрічей. У 1914 р. з подібною метою в Токіо приїжджає мадам Дрейфус-Барні. Містер і місіс Додж також регулярно влаштовують вечори, присвячені вірі багаї. У результаті подібних заходів в Японії починає формуватися коло осіб, які цікавляться ідеями багаї.

Наступною значущою подією для зародження віри багаї в Японії був приїзд двох багаї, посланих в цю країну з ініціативи Абдул-Бага. Першим з них був доктор Джордж Я. Огур – лікар-гомеопат, який іммігрував з Америки на Гаваї і відвідував Японію з професійними цілями. Після того, як він прийняв віру багаї, у нього виникло бажання повернутися до цієї країни для того, щоб сприяти поширенню ідей багаї. Приїзд доктора Огура до Японії припадає на осінь 1914 р. Другою людиною, котра в цей період часу приїхала до Японії з тією ж метою була міс Агнес Б. Александер (1875–1971 рр.). Вона народилася у 1800 р. в Гонолулу, у процвітаючій християнській родині. Під час свого візиту до Риму, у 1900 р., міс Александер прийняла віру багаї, ставши, таким чином, першим послідовником багаї на Гаваях. Решту життя Агнес Александер присвятила поширенню ідей багаї в тихоокеанському регіоні. До Японії вона приїжджає 1 листопада 1914 р.

Так доктор Авгур та міс Агнес Александер починають активну діяльність, спрямовану на розвиток віри багаї в Японії. Перша організована ними молитовна зустріч відбулася вже в листопаді 1914 р. Зустріч пройшла в будинку, де зупинилася Агнес Александер. На ній були присутні двоє японців, одного з яких запросила міс Александер, а другий – пан Акінобу Наїто, був учителем англійської мови в японській школі і навчав доктора Авгура говорити японською [6, 30]. Зустріч пройшла за читанням молитов Багаулли і Абдул-Бага. Згодом такі зустрічі стали проводитися щоп'ятниці в будинку Агнес Александер, який у той час став центром для японських багаї. Сама міс Александер у листі до свого друга від 29 січня 1915 р. так пише про ці зустрічі: «Як каже доктор Огур – якщо ми за кожен день дякуємо Богові, вічність – це не так довго. Щоп'ятниці приходять нові душі. Моя кімната присвячена Абдул-Бага, і я попросила у нього благословення на це, тому я відчуваю, що не маю ніякого стосунку до того, що люди приходять на наші зустрічі» [3, 14].

Перший японець, який прийняв віру багаї на території Японії, дізнався про цю релігію саме завдяки зустрічам, які організовували доктор Огур і Агнес Александер. На ці зустрічі його запросив Акінобу Наїто, у школі якого він вивчав англійську мову. За свідченнями самої міс Александер: «Студент Кікато Фукута, або Фукута-сан, як ми називали його, регулярно приходив на п'ятничні зустрічі. Він приходив першим і йшов останнім. Щотижня він брав книгу з моєї бібліотеки про багаї, потім повертав її наступного тижня, і брав іншу» [3, 15]. Інший студент цієї ж школи переписав книгу «Десять днів у Світі Акки». Так, поступово, під керівництвом доктора Огура і Агнес Александер в Японії починає формуватися громада послідовників віри багаї. Вже 21 березня 1915 р. в Японії проходить перший Навруз. 23 травня 1915 р. японська громада багаї перший раз святкує Декларація Баба.

У цьому ж році в японських газетах починають з'являтися замітки та статті, присвячені вірі багаї. Перша з таких заміток була написана на основі інтерв'ю з Агнес Александер і з'явилася в газеті «Асахі». Незабаром після неї в «Асахі» з'явилася ще одна стаття на основі схожого матеріалу. У другій статті містився портрет Абдул-Бага, який вважається першим друкованим зображенням Центру Завіту в Японії. Після цього, в 1916 р. Агнес Александер пише статтю «Послання Світу до сліпих жінок в Японії», яка була надрукована японською мовою редактором Кетаро Накамура. У цьому ж році доктору Авгуру було запропоновано написати статтю для богословського журналу; згодом ця стаття була надрукована в Токіо у вигляді брошури «Що таке рух багаї?» [7, 13]. Ці та інші видання стали одними з основних засобів поширення віри багаї в Японії.

Значущою подією для всіх багаї в цей період стала смерть Абдул-Бага 28 листопада 1921 р. і обрання Шогі Еффенді Хранителем Віри. Зайнявши цю посаду, Шогі Еффенді продовжує активну діяльність Абдул-Бага з поширення віри. У 1922 р. він запитує у Агнес Александер звіт про багаї в Японії. У наданому звіті міс Александер перераховує дев'ять багаї у Токіо і ще дев'ять в інших частинах Японії. У цьому ж році починає виходити перше друковане видання, підготовлене японськими послідовниками віри багаї. Таким виданням став журнал «Зірки Сходу», що складався з трьох не пов'язаних одна з одною серій (з жовтня 1920 р. до грудня 1922 р., з травня 1932 р. до березня 1933 р. і з листопада 1952 р. до березня 1953 р.). Журнал висвітлював різні новини громад багаї, основи віровчення, адміністративної організації та розповсюджувався всією Японією.

У цьому контексті важливо згадати презентацію семи книг американської громади багаї японському імператорові Сьова, на честь його коронації, що відбулася у 1928 р. Разом з книгами було передано наступний супровідний лист від Шогі Еффенді: «Нехай уважне вивчення літератури багаї дозволити Вашій Імператорській Величності оцінити велич і проникливу силу Одкровення Багауллі і цей сприятливий випадок надихне вас виступити за його тріумф і визнання усім світом» [5, 100]. Пізніше, у 1930 р. імператору була презентована збірка Скрижалей Абдул-Бага про Японію та японську громаду багаї.

У цей же період починається активний розвиток громади багаї в Японії. Знаменною подією цього часу стало обрання в 1932 р. Місцевих Духовних Зборів в Токіо, у складі 11 чоловік. Першим головою Духовних Зборів стала Агнес Александер. На наступний рік Духовні Збори було обрано ще раз, у складі тих же 11 чоловік. Необхідно підкреслити, що обрання Місцевих Духовних Зборів – важливий етап у розвитку громади багаї на

території тієї чи іншої країни. Саме з цієї події сформовану громаду можна вважати повноцінною. Однак наступні події, які привели до падіння чисельності та активності громади багаї Японії, не дозволяють зробити подібний висновок.

Початком таких подій став 1933 р., коли Агнес Александер вирішила повернутися на Гаваї. Під час відсутності міс Александер активність багаї в Японії знижується. Її повернення на період з 1935 р. до 1937 р. не змогло істотно вплинути на цю ситуацію. Візити інших іноземних багаї у Японію (зокрема, приїзд у 1937 р. Марти Рут, яка була подругою Агнес Александер і не перший раз допомагала її місії в Японії) сприяли не розвитку, а лише підтримці громади японських багаї. Подібна ситуація зберігалася до 1947 р., коли в Японію приїхав новий піонер віри Роберт Імаджер, який і сприяв відродженню громади багаї в Японії.

Р. Імаджер був американцем японського походження і тому володів японською мовою на досить високому рівні. Після того, як він прийняв віру багаї, в Неваді, у 1942 р., у нього виникло бажання присвятити своє життя поширенню цієї релігії в Японії. Про це він повідомив Шогі Еффенді, та отримав таку відповідь від імені Хранителя: «Він [Хранитель] дуже гостро відчуває, що Ви надасте Справі велику послугу, якщо зможете поїхати до Японії і не тільки вчити вірі, але й сприяти згуртуванню існуючих віруючих і ще раз зможете залучити їх до активної роботи. <...> Ви можете бути впевнені, що улюблений Хранитель буде молитися за те, щоб цей шлях для Вас був відкритий і щоб Ви надали Справі безліч пам'ятних послуг у найближчому майбутньому» [7, 23].

На час його приїзду в Японії залишається троє багаї: пан Даїун Іноуе – колишній послідовник буддизму, пан Горо Хоріока – бізнесмен середніх років і пані Масако Урусі – засновниця школи для дівчат [7, 26]. Наслідуючи своїх попередників, Р. Імаджер організовує молитовні зустрічі та публічні лекції. Завдяки його діяльності вже в 1948 р. громада багаї в Японії знову святкує Навруз. У цьому ж році знову обираються Місцеві Духовні Збори міста Токіо. Вже до 1956 р. громади багаї були зареєстровані у восьми містах Японії.

Зараз громади багаї присутні у всіх великих містах в Японії і прагнуть надалі розширювати межі свого соціального та територіального впливу. Однак, судячи за даними Департаменту у справах релігії Міністерства освіти і науки Японії, віру багаї (яп. «baha'i kyo:») відносять до «інших релігій» (яп. «sho kyo:»), не виділяючи даній релігії окремої графі в щорічних звітах. З цього можна зробити висновок про відносно невелику чисельності даної громади. Однак у списку релігійних організацій Японії згадується Національні Духовні Збори багаї Японії (яп. «nihon baha'i zenkoku gyousei-kai»), розташовані в районі Сіндзюку, в Токіо [9, 159]. У звіті за 2014 р. керівником Національних Зборів значиться Ватанабе Масао.

Громада веде активну соціальну діяльність, що включає в себе роботу Інституту Рухі та проекти, спрямовані на поліпшення і підтримку екології. Крім того, з 1991 р. в Японії функціонує Асоціація дослідження багаї [8]. Дана асоціація проводить щорічні міжнародні конференції, присвячені вивченню даної релігійної традиції [4]. Також ведуться переговори про можливість міжрелігійного діалогу між багаї та представниками Ріссьо Косей Кай.

Висновки. Віра багаї є однією з релігій, що активно функціонують і розвиваються на просторі сучасної Японії. Аналізуючи історію становлення віри багаї в Японії, можна

виділити наступні її особливості. З одного боку, виникнення японської громади багаї стало можливим завдяки тій культурно-історичній та соціально-економічній ситуації, яка склалася в Японії кінця XIX ст. – початку XX ст. і зумовила відкритість країни різним іншокультурним впливам. З іншого боку, розвиток громади багаї Японії відбувався за рахунок зусиль іноземних місіонерів – піонерів віри багаї, котрі приїжджали до Японії з метою поширення ідей своєї релігії. Становлення громади багаї в Японії є знаковим феноменом як для японської культури так і для багаї, які прагнуть встановити світову єдність. Виникнення в даній площині ситуації міжкультурного діалогу обумовлює актуальність подальших досліджень даної теми, які дозволять краще зрозуміти не тільки механізми поширення віри багаї, але й специфіку розвитку і функціонування релігії в просторі японської культури в цілому.

Література:

1. *Абдул-Баха*. Скрижали Божественного Предначертания. – URL : http://abdulbaha.io.ua/s3217/skrijali_bojestvennogo_prednachertaniya
2. Tablets of Abdul-Baha Abbas. Bahá'í Publishing Committee, 1909, - 730 p. – URL : <http://reference.bahai.org/en/t/ab/TAB/index.html>
3. *Agnes R. Alexander*. History of the Baha'í Faith in Japan 1914–1938. Tokyo : Baha'í Publishing Trust of Japan, 1977. – 110 p.
4. Association for Baha'í Studies Japan. – URL : http://www.bahaijpn.com/abs_e.htm
5. *Barbara R. Sims*. Japan Will Turn Ablaze : Tablets of Abdu'l-Baha, Letters of Shoghi Effendi, and the Universal House of Justice, and Historical Notes about Japan. Tokyo : Baha'í Publishing Trust of Japan, 1992. – 114 p.
6. *Barbara R. Sims*. Traces That Remain : A Pictorial History of the Early Days of the Baha'í Faith among the Japanese. Tokyo : Baha'í Publishing Trust of Japan, 1989. – 276 p.
7. *Barbara R. Sims*. Unfurling the Divine Flag in Tokyo : An Early Baha'í History. Tokyo, Baha'í Publishing Trust of Japan, 1998. – 79 p.
8. バハイ共同体 [Japan Baha'i Network] – URL : <http://www.bahaijp.org/sanka/%E3%81%8A%E7%9F%A5%E3%82%89%E3%81%9B>
9. 宗教年鑑 (Религиозный ежегодник) 平成26年度版 (Издание 2014 года) 文化庁編 (Министерство по делам культуры) – URL : http://www.bunka.go.jp/tokei_hakusho_shuppan/hakusho_nenjihokokusho/shukyo_nenkan/pdf/h26nenkan.pdf

УДК 361.6

Ковалів П.М.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

БОГОСЛОВСЬКІ ПРОБЛЕМИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ БІБЛІЙНИХ МЕТАФОР

У статті автор привертає увагу до проблеми в богослов'ї, а саме, – важливості біблійних метафор при формуванні богословського вчення, та проблем, які виникають при відсутності правильної методологічної бази роботи з біблійними метафорами. Автор виділяє десять сфер потенційних проблем у використанні біблійних метафор в